

GERESDLAKI

Hírmondó

Geresdlak Önkormányzatának havilapja

2019. május

Kő- és szénbányászok Geresdlakról

A munka ünnepe

A munka ünnepe, korábban a munkások ünnepe, de hasonló tartalommal kevesen tudják, hogy katolikus egyházi ünnep is!

Munkás Szent József a munkások védőszentje – Jézus nevelőapja tiszteletére XII. Piusz pápa 1955-ben május elsejét „József a munkás” ünnepévé emelte.

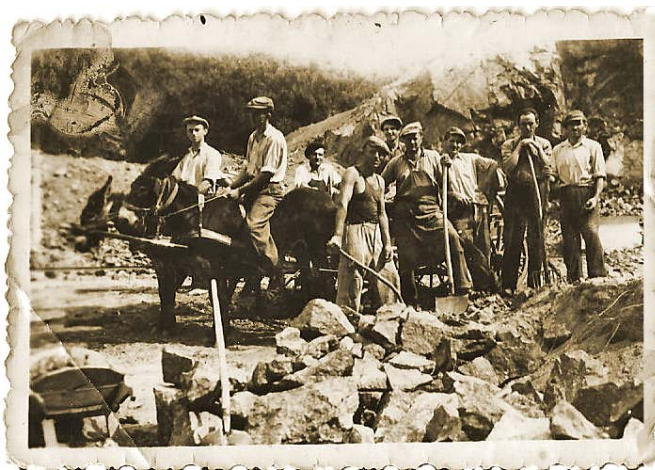
Miért is fontos a polgármesternek, az embereknek, hogy harminc, akár negyven évet visszanézzon, s időutazást tegyen? Hogyan éltek, dolgoztak elődeink, milyen világ volt Geresden, Kisgeresden és Lakon?

Tudtam, hogy a fiókokban kincsek, családi ereklyék, megsárgult képek lapulnak, melyek ritkán kerülnek elő, idegen szemek előtt pedig örökre elérhetetlenek maradnak.

Hacsak.....

Impulzusok sora ért, beszélgetések, születésnap-i köszöntések, gyerekkori emlékek vezettek arra, hogy elhatároztam előcsalogatom a felpöndörödött képeket, okleveleket, tárgyakat, újságcikkeket és sorozatot indítok, emléket állítok a geresdlaki emberekről, a munkásokról a kő- és szénbányászokról, s majd később a mezőgazdasági ágazatban dolgozókról.

Azt mondják a tudósok, hogy a gyermekek, emberek 3,5 éves kortól emlékeznek.

A geresdi kőbányában

Képzeljék! Már beleznai, zalai korai gyermekkoromban tudtam arról, hogy Püspöklakon, Geresden és Kisgeresden bányászok élnek. Kétszáz km-re már tisztában volt ezzel egy öt éves mezítlábú gyerek a József Attila utcából.

Igen, mert ismerte Kemenczky Józsefet, a szembeszédőt, az építőmunkást, bányászt és ismertem Ulrich Györgyöt, a buszsofőrt, aki hétvégére leparkolt Belezna főterén, tőlünk nem messze. Gyuri bácsi hazahozta a szomszédot és vasárnap hajnalban már vitte vissza, a Vasasig már megtelt bányászjáratot.

Kíváncsiskodó gyerekek, sáros tappancsaink nyomát otthagytuk azért a busz padlóján, melynek jutalma a kobakra adott barack volt.

Papp Dezsőné, Gizitől tudom, hogy szombaton indult – tele bányászokkal – ez a járat Vasasról Beleznára.

A busz maradt. Gyuri bácsi vagy maradt és egy kempingágyon „húzta ki” indulásig, vagy hazajött vonattal.

Ma már elképzelhetetlen, hogy munkásokkal teli járatok rótták az országot.

Soós Józsi barátomat ki-kérdeztem a reggeli járatokról.

Kora reggel Komlóra 2 bányászbusz, egy volános egy műszakos és egy bányászjárat, három műszakos indult.

Komlóra egy saját kőbányász járat ment Weitzl Tamás sofőrrel.

Vasasi bányába egy bányászjárat (Ulrich György) egy műszakos és egy volános (Jordán Péter) három műszakos busz ment.

Csebek Laci bácsi a Cementipariba vitte a munkásokat.

A Tanácsépítőkhöz is két busz ment, egy saját céges, Rattig András vezette, egy volános, mely Székelyszarbarból indult.

A Baranya megyei építőiparba négy busz indult, köztük Mosztbacher Tóni bácsi is.

Számoljunk. Tizenkettő munkásjárat indult, haladt át Geresdlakon, s még volt négy polgári járat is a reggeli órákban.

Nosztalgiazom csupán, vagy emlékeket tártam fel?

A munka és a tudata formálta az embereket, a közösségeket, s vitte előbbre a családot, akár egy települést, megalapozva a jövőt.

Tizenkét tele munkásbusz indult el vagy haladt át Geresdlakon. A fél falu.

A másik fele a Tsz-ben vagy otthon dolgozott.

Mit látott akkoriban egy gyermek?

Apa, nagypapa nagyon korán kel, hajnalban már dolgozni megy, s csak este fogunk találkozni. Anya, nagymama a földeken és a jószágok körül dolgozik.

Megváltozott a világ.

Egy valami nem. Dolgozni most is kell!

Dr. Habjánecz Tibor
polgármester

Kiállítás megnyitó és emléktábla avatás

Április 18-án Jósza Sándor ikonfestő kiállítása nyílt meg a geresdi Koffán házában. A megnyitó előtt polgármester úr, dr. Habjánecz Tibor és Jósza Sándor felavatták a bejárat melletti falon Szökőcs Béla emléktábláját. Jósza Sándortól megtudtuk, hogy baráti vi-

szonyban volt Szökőcs Bélával. Elmesélte megismerkedésük történetét, és néhány kedves mozzanatot, melyet együtt éltek át. Arról is hallhattunk, hogy kezdett el ikonokat festeni. A kiállítást mindenkinek ajánlom megtekintésre.

B-ME

Könyvbemutató

Április 25-én Lóczi István hozta el Geresdlakra az Inmedias Kiadó által megjelentetett, magyarországi németekkel kapcsolatos könyveket (A svábok bejövetele, Sváb örökségünk, A német telepés és mások).

Ezek tartalmilag igényes, egyben a nagyközönségnek szóló, olvasmányos könyvek - többségüket magyarorszá-

gi német szerzők írták az 1900-as évek elején, a kiadványok pedig az első magyar fordítások.

Az előadáson röviden ismertette a könyvek tartalmát, melyek valós történelmi személyeket és eseményeket jelenítenek meg. Sajnálhatja, aki nem jött el erre az érdekes programra.

B-ME

Májusi érdekességek

Nevét Maia görög istennő római alakjáról, Maia Maiestasról kapta, aki a római mitológiában ősi termékenységistennő volt. A magyar nyelvterület nagy részén május 1-re virradó éjszaka májusfát állítottak, és állítanak még jelenleg is, melyet pünkösdkor bontanak le. A májusfáról azt írják, hogy sz. Jakab és sz. Fülöp, midőn térítgetni jártak, utitársuk lett Valburga nevű szűz hajadon, akit ezért a pogányok tisztátalan személynek nyilvánítottak, s rágalmaztak. A leány, hogy elűzze a gúnylódókat, elővette vándorbotját, letűzte a földre, elé térdelt imádkozni. Néhány

óra múlva a pogányok szeme láttára kizöldült a bot.

Május elsejéhez időjárás-jósló hiedelem kapcsolódott, miszerint e nap időjárása mutatja, milyen lesz a jövő tél. A népi mondás szerint májusi eső aranyat ér. Idén eddig nem panaszkodhunk, bőven kaptunk belőle.

Májusi jeles napok közül az első az anyák napja, mely május első vasárnapja. Kiemelt ünnep még május 9, a második világháború befejeződésének napja Európában. A hónap utolsó vasárnapján gyermekeinket köszöntjük a gyereknap alkalmából.

Barna-Mendly Erzsébet

Finn – magyar majális – Vappu

Hagyományunkhoz híven idén is megtartottuk a finn-magyar majálist. Az időjárás kegyes volt hozzánk, egész délelőtt szépen sütött a nap. A programok 10 órakor kezdődtek a Csorba Győző Könyvtár támogatásával meghívott „Hangoló” Zenés Gyermekszínház előadásával.

Utána a közösségi ház előtti téren játszótér várta a gyermekeket. Ki lehetett próbálni régi játékokat a kicsik nagy örömeire. Kicsivel odébb lufihajtogatásra, arcfestésre és csillámtetoválásra várva kigyózott a sor. A nagyobbak a versenyekbe neveztek be, melyeken külön díjaztuk a gyerekeket, a felnőtt nőket és a férfiakat. A csizmahajítás népszerű volt idén is. A legügyesebb a pá-

lyáról is kihajította a csizmát. A petrence-dobás sem volt egyszerű, a rúdnak át kellett fordulnia, mikor földet ért. Az asszonycipelés ebben az évben kevesebben vállalkoztak, mint tavaly. Legtovább a jótékonyági darts tartott. A rendezvényt támogatta a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Első helyezettek lettek:

Petrence dobás: Sólyom László, Csekéné Lukács Hajnalka, Osváth Erik

Csizma hajítás: Sólyom László, Stefanovits Ágnes, Lukács Dávid

Asszonycipelés: Gáll Zoltán-Gáll Edina, Rosenfeld Dóra-Rosenfeld Petra

Gyufa hajítás: Fischer Csaba, Stefanovits Ágnes, Kovács-Möller Bálint

B-ME

Zengő Praxisközösség szűrőprogramja

Napraforgó Német Nemzetiségi Óvoda hírei

Húsvét és majális az óvodában

Az idei évben későn volt húsvét, a gyerekek már türelmetlenül várták. Hagymányos tevékenységekkel hangolódunk az ünnepre, melynek legboldogabb napja volt, amikor az igazi nyuszi megérkezett. Köszönjük Botos Mónikának, hogy hozzánk irányította, hisz a mi ovinkban nyuszi simogatás nélkül nincs húsvét. Szerény ajándékot is hozott minden gyermeknek. A locsolás se maradt el, a fiúk verssel, illatos kölnivel készültek, a lányok pedig édességgel köszönték meg a figyelmességüket.

Május 1-jén színes programokkal majálistunk. 9 órakor az édesanyák és nagymamák köszöntésével indult a nap. Kedves kis műsorral fejezték ki szeretetüket és hálájukat a gyerekek. A Hangoló Zenés Gyermekszínház „Állatok olimpiája” című előadásba bekapcsolódva bizonyíthatták ügyességüket, humorérzéküket. A további programok az udvaron folytatódtak. A „Mocorgó” népi játszóházban gyerekek-felnőttek vették

birtokba a kosaras körhintát, gokartokat, asztali és táblás társas játékokat. Öröm volt látni, hogy a szülők is élvezettel játszottak! Míg a felnőttek a finn sportokban versenyeztek, a gyerekek arcfestésre, csillámtetoválásra vagy éppen lufihajogatóra vártak. Közben az óvoda teraszán zajlott a hagyományos jótékonyági darts verseny. Évről-évre komolyabban veszik – különösen a gyermek és a férfi játékosok – a küzdelmet. Idei bajnokaink, akik a vándorsereg tulajdonosai lesznek egy évig: Nagyéri Bence, Satu Juuti, Kósa János. Második helyezettek: Barcsay Andor, Glaszné Werner Noé-

mi, Sólyom László. Harmadik helyen végeztek: Walfart Tibor, Papp Éva Edina, Markku Juuti. Hálásan köszönjük mindenkinek, aki az 58 ezer forint támogatáshoz és ezzel a mini-kilátó megvalósításához hozzásegített bennünket. Mauri Vänskänak külön köszönjük a kezdeményezést és a serlegeket! Tartalmas, szép nap volt!

Május 10-én, a madarak és fák napján a kisgeresdi kilátóhoz túráztunk. Büszkék vagyunk rá, hogy mind a 30 gyerekünk remekül bírta a gyaloglást oda-vissza. Még a szabadtéri gyógytornában is részt vettek Bajor Margit gyógytornászunk vezetésével. Kellemesen elfáradtak, jól esett a délutáni pihenő!

Nevelési évünk szorgalmi időszaka lassan a végéhez közeledik. Addig azonban még vár ránk néhány izgalmas esemény: szülőikkel közös kirándulás a Zsályaliget élményparkba, gyermeknap és évváró-ballagás. Utóbbi időpontja május 31-én 16 óra. Szeretettel várjuk az érdeklődőket! Reméljük, az időjárás is segít bennünket a szabadtéri tervek megvalósításában!

SUOMI-UNKARI

SUOMI-UNKARI 3-4/2018 19

Suomalaisyhteisö viihtyy ja kasvaa Geresdlakissa

Yhdessä tekeminen monimuotoista ja jokapäiväistä

TEKSTI MAURI VÄNSKÄ

Jos pitäisi lyhyesti kiteyttää ja päivittää Geresdlakin tämänhetkiset tunnelmat, voisi täysin perustellusti todeta ensinnäkin sen, että suomalaisyhteisö on löytänyt tästä eteläunkarilaisesta kylästä oikean unelmapaikan ja viihtyy siellä erinomaisesti. Kuluvana vuonna peräti viisi uutta perhettä on osannut kylästä asuinpaikan kasvattaneen suomalaisten talojen määrän yli kolmenkymmenen. Mitkä ovat pienien unkarilaisen maalaiskylän veto-voimatekijät? Kysymys on aiheellinen, vaikka siihen osittain vastaakin kylän oma kolmella kielellä ilmaistu iskulause:

"Együtt vagyunk sikereseik!" -
"Miteinander sind wir erfolgreich!"
- "Yhdessä onnistumme!"

Aamulenkki

Tavaksi on tullut, että joka aamu Márta baarin kullmalla kokoontuu lenkkiporukka, johon parhaimmillaan kuuluu 10-15 Geresdlakin uudisasukasta. Parempia lenkkipaikoita on kaikkialla Euroopasta. Jopa kymmeniä kilometreihin ulottuvat maisemat korkealta kylästä ja sen lähialueelta ovat ihailtavia. Miltei jokaiseen aamuun kuuluu myös peura- tai kaurisryppään yllättäminen. Monesti kipittelemme kävelysuorinemme jopa lähikyliin. Siellä olemme tulleet niin tutuiksi, että löydämme usein itsemme välitankkaukselta ystävällisen kyläläisen kahvipöydästä. Joskus teemme lenkin pyöräillen. Osaapa joku joukostamme kehua Balatonin kiertämistä, joka käy turvallisesti rannan tuntumassa kulkevaa pyörätietä pitkin.

Geresdlakin arkea ja juhlaa

Tärkein ja vaikuttavin viihtyisyystekijä Geresdlakissa ovat sen kan-

Teimme kolmena vuotena 2007-2009 retken Geresdlakiin kerhomme pienkoneella. Sain joka kerta kunnian lentää viimeisen osuuden ihalemaan Geresdlakin kotikyliä ilmassa käsin ennen laskua läheiselle Pécsin kentälle.

ta-asukkaat. Ystävällisyys on aitoa, teeskentelemätöntä kaikenikäisten kyläläisten taholta. Sydäntä lämmittävä yleinen tapa on kaikkien vastaan tulevien tervehtiminen. Tervehtyksen kuuluu myös vastaan tulevan etunimen mainitseminen. Myös lapset tervehtivät! Miehiin kohteliaisuuksiin kuuluu oman viinikellarin ja sen tuotteiden esittely.

Arkisilla palveluilla Geresdlak on hyvin varustettu. On mm. omat kaupat, apteekki, pankki ja lääkäri. Kunnantöistä löytyy vastauksia moniin kysymyksiin vaikkapa itseltään pormestarilta. Halua hyvään palveluun osoittaa se, että tärkeissä kunnan tehtävissä toimiville

on järjestetty erikseen suomen kielisen kurssi.

Juhlaelämyksiä ovat omassa ja miltei kaikissa lähiseudun kylissä varsinkin syksyajan vietettävät festivaalit. Niissä esitellään kansanperinteisiin kuuluvaa ohjelmaa ja osaamista, jonka tasoa ja laadukkuutta täytyy vain ihmetellä. Mm. ruokakulttuuri kilpailuineen ja kansantanssit upeine kansallispukuineen vetävät yleisöä hyvinkin kaukaa. Geresdlakissa, jossa omia asukkaita laskeaan nykyisin olevan noin 850, bravuuri on höyrypullafestivaali, jonka ruokakilpailu keräsi tänä syksynä 29 kilpailujoukkuetta ja peräti lähes kahdeksan tuhanteen nousevan yleisömäärän.

Ihanteellinen sijainti

Geresdlakin sijainti Euroopan kartalla on ainutlaatuinen. Vaihtelua Balatonin ja Tonavan välisen alueen mahdollisuuksiin antavat mm. Euroopan vanhimpiin kuuluvan yliopistokampungin Pécsin tai kuuluisan Mohácsin tarjolla olevat tutustumiskohteet. Historiaa, kulttuuria, huippukonsertteja – niitä on aina tarjolla. Vain reilun puolen tunnin automatkan vaatii pistäytyminen lounaalla ulkomailta, vaikkapa Kroatiassa tai Serbiassa. Hyvin suosittua on ajaa täältä Montenegroon Adrianmeren upeisiin rantamaisemiin. Onpa Albanian Tirana ja jopa Kreikan Tessaloniki saaneet vieräkseen Geresdlakin suomalaisia. Mitä palveluiden hintatasoon

tulee, se on vähintäänkin hyvin kohtuullinen. Hyvin yleistä on ottaa ravintolan runsaasta ruoka-annoksesta puolet mukaan ja jatkaa herkuttelema seuraavana päivänä kotona.

Geresdlak on oma yhteinen kylämme

Suomalaisyhteisö Geresdlakissa on alun alkaen – siitä alusta on nyt 17 vuotta – ottanut periaatteekseen olla mahdollisimman hyvin ja myös oma-aloitteisesti mukana kunnan kehittämishankkeissa. On pantu pystyyn rahankeräys kylän kirkon korjauksen aloittamiseksi. On perustettu kylän kouluun stipendiraasto lahjakaiden nuorten kannustamiseksi. Ollaan tukemassa lasten jokavuotista kevätretkeilypäivää. Myös idea iskulauseen saamiseksi Geresdlakille lähti suomalaisten aloitteesta.

Merkittävää tukea Geresdlakille on saatu myös Suomen suurlähetystön taholta. Viimeksi tänä vuonna saatiin Suomen lahjana kylän kirjastolle 200 suomalaista kirjaa – puolet unkarinkielisiä.

Useita Suomen ministereitä ja eduskunnan jäseniä on vierailut Geresdlakissa. Kylämme pormestari sai tänä vuonna työstään tunnustukseksi presidenttimme myöntämän Suomen Leijonan ritarimerkin.

Vierailuja molempiin suuntiin

Jonkun verran vastavierailuja geresdlakilaiset ovat tehneet Suomeen. Osittain tämä on tapahtunut pohjoiskarjalaisten ystävyyskylien (Kihtelysvaraan eteläiset kylät) EU-projektien tukemana ja osittain yksityismatkoina. Erinomaisena ystävyyslinkkinä on toiminut Pécsin Unkari-Suomi Seura. Sen kanssa geresdlakilaiset ovat järjestäneet yhteisiä miellyttäviä tilaisuuksia.

Hyvää jatkoa...

Suomalaisen suhde Geresdlakiin on rikastuttanut molempia osapuolia hyvin monipuolisesti. Tuon suhteen rakentamiseksi on jo tähän mennessä rakennettu varsin tukeva perustus.

Kirjoittajaan, joka esittäytyy Geresdlakin ensimmäisen suomalaisperheen pääksi, saa yhteyden sähköpostitse: vanskamauri@gmail.com

Geresdlakin suomalaisyhteisön aktiivijäseniä kokoontumassa aamulenkillä kunnantalon edessä. Kirjoittaja kuvassa vasemmallalla.

Suomen Leijonan Ritarikunnan ritarimerkin 17.5.2018 saanut Geresdlakin pormestari Tibor Habjanez puolisoineen sekä suurlähteiläs Petri Tuomi-Nikula.

Yhdessä onnistumme!

TEKSTI TIBOR HABJÁNECZ

Geresdlakin asukkaat ovat vastaanottavia ihmisiä. He ottivat avosylin ja kunnioittaen, ystävinä ja sukulaisina vastaan tuhansien kilometrien päästä tulevat suomalaiset ja heidän kulttuurinsa – ja Tibor Bogányin mukaan suomalaisen sisun.

Geresdlakilaiset eivät pidä ystäviään vierailijoina vaan alusta alkaen geresdlakilaisina. Suomalaiset osallistuvat talkoolaisina kylän töihin kuten hautausmaan hoitoon, laulavat Pacsirta-kuorossamme ja tukevat monin tavoin päiväkotimme ja koulumme työtä. Kirkot ovat saaneet lahjoituksia, päiväkoti suolahoituhuoneen, koululaiset stipendejä ja kirjasto satoja suomalaisia kirjoja. Uudet geresdlakilaiset ostavat viinikellareita ja viljelevät viiniä, ja heidän talojensa uudet kattotilat hohtavat punaisina.

Me juhlimme yhdessä Unkarin kansallisen juhlapäivänä 20. elokuuta ja Suomen itsenäisyyspäivänä 6. joulukuuta.

He ovat ystäviämme. He ovat vähän erilaisia, monessa asiassa parempia, ja yhdessä me olemme enemmän kuin ilman heitä.

Kőbányászok II. rész

A Gereszlaki Hírmondóban megjelent „A gereszlaki kőbányászok élete” című gyűjtőmunkám kapcsán újabb érdekes elbeszéléseket hallottam Ulrich Marci bácsitól. Ő és munkatársai már előbb, 1950-től dolgoztak a komlói kőbányában.

1950-ben a kőbánya neve Kőbányaipari Vállalat Budapest Komlói üzeme volt.

1953-ban névváltozás miatt Kömi/302. sz. Vállalat Komló lett a név.

Dolgozók:

id. Aman János, Auth Frigyes, id. Bauer Péter, Cirk Mihály, Hengl Vilmos, Klász József, Krapp György, Lutz Vilmosné (szül.: Wieder Regina), Reith János, Rozmer Menyhért, Titz Aladár, Treitz János, Ulrich Márton, Vass Ádám, Waszner János, Waszner Jánosné (szül.: Klambauer Mária), Weintraut Lőrinc

Munkabeosztások:

lövezetők, fékezők, zúzó, csillerek, kőrostálók

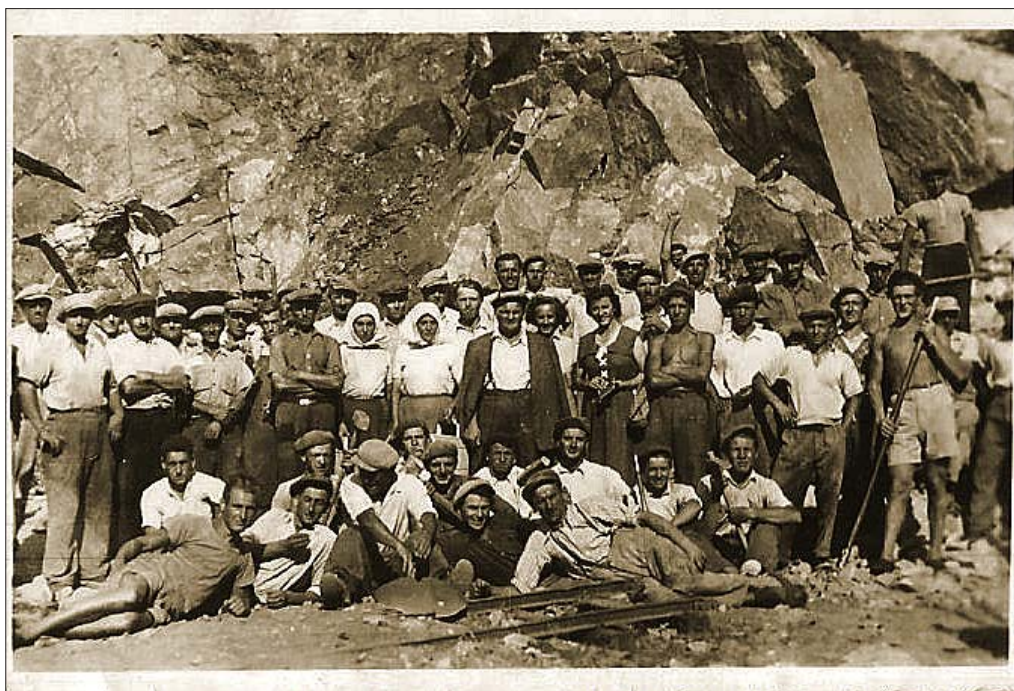
Két műszakban dolgoztak: reggeles és délutános műszakban.

Eleinte heteltek a dolgozók. Szálláson többágyas szobákban laktak. Otthonról vitték magukkal élelmiszereket (krumplit, zöldségeket, füstölt húsokat, tojásokat, stb.), amit ott megfőztek maguknak.

A hetelés kezdete hétfőn délután 2 óra volt. Hétfőn kora reggel elindultak Gereszlakról Erdősmecskére gyalog. Onnan ment a vonat, a hosszúhetényi állomáson kiszálltak. Hosszúhetényen kívül volt egy zsidó temető, ott pihentek meg a teli hátizsákokkal. Majd gyalog mentek Komlóig, és kezdődött a délutános műszak. Fáradtan érkeztek, de nem panaszkodtak. A munkakörülmé-

Fetzer Mártonné - Rumszauer Ágnes fényképei

Fetzer Mártonné - Rumszauer Ágnes fényképe

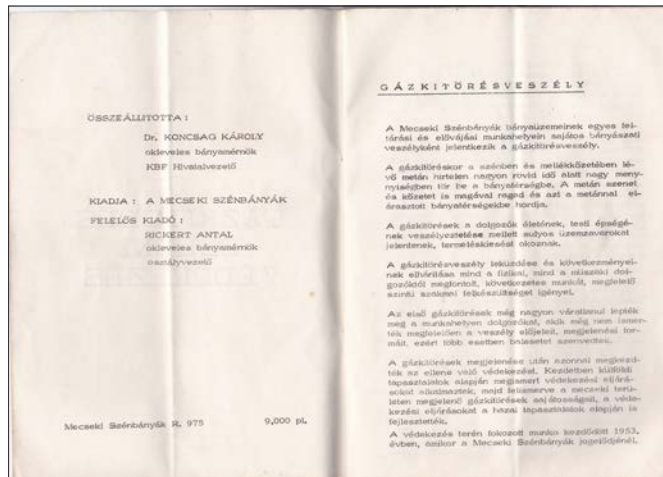
nyek is kezdetlegesek voltak, ami abban az időben természetes volt. Megvívták a mindennapi harcot a „kövekkel”.

Sajnos haláleset is történt.

Varga Ádám (eredeti nevén Weisenbach Ádám) 23 évesen 1954-ben halt meg üzemi balesetben.

Varga Ádám élt 23 évet. „Itt nyugszik a családnak egyik legszebb hajtása, 23 éves korban letörte a bánya”

Muth János gyűjteménye

Podolszki János Bányamentő

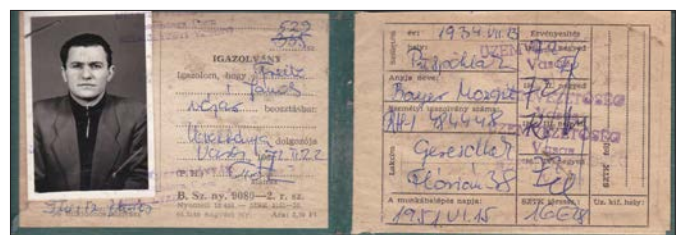
Ulrich Marci bácsi is jelen volt a balesetnél. Elbeszélése szerint az alagúton keresztül kellett menniük, és ott összedőltek a csillék, Varga Ádámot megnyomták és a csillék alá került. Súlyos hasi sérüléseket szenvedett. Pécsre szállították kórházba, ahol sajnos meghalt. Ezután lezárták az alagutat az emberek előtt, csak a csillék mehettek végig rajta.

Elítélt rabok is dolgoztak a bányában, kb 200-250 fő. Mérnökök is voltak az elítéltek között.

1953. január 3-án Ulrich Mártont és Krapp Györgyöt, akik a fékezőn dolgoztak ha-

zaküldték, hogy helyettük a rabok dolgozzanak. Február 20-án visszahívták őket dolgozni, mivel a rabok nem váltak be a fékezőn. Az ott-hon töltött időre a bérüket

Treich János bizonyítványa és az igazolványa

Schmidt György a bányászat kiváló dolgozója

Schmidt György fényképei

megkapták. A kóráknál vált be a rabok által végzett munka.

A kőbányai dolgozók közül többen később a vassági szénbányában, vízműnél, stb. helyezkedtek el, mert ott jobban megfizették őket. Mint volt kőbányászok, szeretettel emlékeztek a Komlón töltött éveikre.

Köszönöm Marci bácsinak az érdekes elbeszéléseit. Úgy mesélt, mintha mindez ma történt volna vele, pedig sok évtized telt el azóta. Marci bácsi kitűnő szellemi

Kőtáblára vésve

— Neve?
— Schmidt György.
— Születési helye és ideje?
— Rögökút, ma Geresdlak, 1936. október 21.
— Szülei neve és foglalkozása?
— Apám Schmidt Adám, anyám Leánykői néve Kálmár Margit, de már mindketten meghaltak. Anyám a háztartásban és a gazdaságban dolgozott, míg apám 23 évig volt kőlőbányai helyeken, így Hírdex, Erdőmecsken és máshol kőbányászt.

— Testvérei és azok foglalkozása?
— Három vagyunk testvérek. Valamennyen ott élünk szülőfalunkban, ahol szüleink is megélték a napvilágot. Betyér az Építőipari Tanács Margit és Mezőgazdászok, névem pedig a helyi tsz-ben dolgozik.

— Felesége és annak munkahelye?
— A bányai Kőszegvási Üzem helyi kirendeltségén van alkalmazásban.

— Gyermekei?
— Egy kislányt és két fiút neveltem. Ha befejezi az általános iskolát, szeretném taníttatni. Akár szakközépiskolában, akár középiskolában.

— Munkahelyei eddig?
— Tizenötöt éves koromban kerültem Komlóra a kőbányába. Mit mondanék! A legnehézebb munkát vállaltam. Sok pénz kellett, amiért alaposan meg kellett kárázni a kővel. Akkor az volt a jelszavam: „Nagyon vagy kőhárt!” A nyáron, a csillag sármát jelentette. Abban az időben — a szőlőtől kívül, amit főleg vészt — szinte minden kőesővel történt.

— Volt-e kolóna?
— Az ellátásomat a kő-

to évben vonultam be és szolgáltam 1958. november 3-ig a voltosai Farsadalmi Erredben.

— Hova került a fészerezés után?
— Sokat törtém a fejemet, hogy hova is menek. Komlóra azonban nagyon jó híreket kaptam. A lovastörz kivonók a kézi munka mellett döntöttek. Ennek ellenére a kézi Mit mondanék? Kellött a pénz. Mitagadták, jól kereszünk. Akár 1959 tavaszán fűrés lettem, a kővetkező évben pedig lettem a rabantómesterei vizsgát, így lehettem azóta 1963-tól egészen 1967-ig rabantómester-helyettes. Hatvanhárom pedig a rabantóm, kő-főző brigád vezetője.

— Járt-e külföldön?
— Igen, egyszer. Rokoni látogatásom voltam az NDK-ban egy hétig 1972-ben.

— Kitüntetései?
— Az első, a Szahonovito jelvényt és oklevelet még 1955-ben kaptam meg, aztán 1962-ben és 1970-ben kitűző díjazás lettem. Végül tovább megkaptam a Bányászati Kiváló Dolgozó kitüntetést.

— Minék tartja magát?
— Természetesen bányász-nak. Ennek ellenére, hogy 1957-től az építőiparhoz tartozok a kőbányák. De nemcsak én, hanem itt a kőbányában dolgozó is valamennyien így érünk. Munkánk semmilyen sem különbözik a szemes kőlő bányákban dolgozóktól, éppen ezért is vagyok a legbiztosabb a bányászati kitüntetésre.

— Születés a kőzetlányról első mért van hangja a bányászok?
— A bányászati, a vesztő vállalkozást, a helytelen.

FODOR JÓZSEF:

Kőtörő

A nyár-hőben nézd a kőtörő, Ruhája levele a kőre: Csúnya a kő a kővel, mint én És zökken a szikra belőle. Amott meg az új ház helye, im, Nagyuzogálva, néve alapban: Vig gerendákra omlék a kő, Bányás bóg, szikla-tábla rédben.

Rajta, fől Hasonj és bányamély Mintha az új szelvé, marog, Vaj, sziklatábla, ormatlan új, És illeszkedjenek a sarkok. S'hol nem illeszkedik, kőtörő, vágd Vad ócsorítást, szagva recsét, Füstölve s nyögve hangosan a Órcsú: ráhat is az, av' epít!

Villanj a légben, bőd, kőlapcs, S' meg élve fecsépet, mint villám, Hosszú, kő, szépen, mint a szikra S' mint a nagy áramlásnak magja, nyilván — De senkiben a föld s nyögjön a Mg. Ahogy uzsuzomádál levőgöd: Mutasd: ez, lev' illeszt bér, Ész-épi a vizsgát.

és fizikai állapotnak örvend, pedig az élete sok munkával, fáradozással telt. De tette mindezt a családjáért, gyermekeiért, Katáért és Miklósért, 4 unokájáért és örömeire még 2 dédunokája születését is megélt. Feleségével, Margit névvel az idén ünnepelték 60. házassági évfordulójukat, ami kevés embernek adatik meg. Jóban-rosszban társai voltak egymásnak. Kívánok nekik még sok együtt töltött évet családjuk körében.

Varga Józsefné

Fetter Mártonné – Rumszauer Ágnes fényképe

Schmidt György fényképei

A feketeköszén előfordulása az 1700-as évek közepétől ismert a Mecsek hegység területén, így a bányászat megindulása a XVIII. század végére, Mária Terézia, illetve II. József uralkodásának idejére tehető. A kitermelés megindult, a Dunai Gőzhajózási Társaság (DGT) működtetésében egyre nagyobb intenzitással, nagyüzemi keretek között termelték és hasznosították a mecseki szenet.

Már Mária Terézia is a fekete- és barnaköszén felkutatására bízta az alattvalókat, II. József pedig rendeletben szabályozta többek között a kőszénlelőhelyek megtalálásának bejelentési kötelezettségét. Ebben az időben azonban a szénbányák korszerűtlenségükből és fejletlenségükből – a szállítás és a közlekedés nehézségei, a tudományosteknikai fejlődés megkésettisége, a tőkehiány – fakadóan még nem tudtak hatékonyan

működni. Ez a rendelet mindenestre megalapozta a Baranya vármegyei, mecseki kőszén kutatások megkezdését, ahol nem is telt sok időbe kimutatni az első szénre utaló jeleket Pécs vagy Pécsvárad határában.

A XVIII. század végén több uradalmi bánya is működött a Dél-Dunántúlon. Miután a fa ára egyre emelkedett, és az erdőirtás hatalmas méreteket öltött, ez a helyi meste-

reket, valamint a vállalatokat is arra sarkallta, hogy fokozatosan térjenek át a kőszén használatára. A Pécs területén fellelhető kőszén kitermelésére, az uradalmi bányákhoz hasonló jogokat néhány helyi lakos először az 1800-as évek elején, kamarai hozzájárulással szerzett, majd megalakultak az első bányásztársaságok is. Innentől, 1804-től számítjuk a mecseki bányászat kezdetét.

B-ME

Szloboda János fényképei

2001 óta Geresdi

Május 12-én töltötte be a nyolcvanadik életévét Gisella Mayer. Polgármester úrral, dr. Habjánéz Tiborral meglátogattuk őt is. A beszélgetésben segítségünkre volt Úzsákné Kati, aki fordította az elhangzottakat.

Elmesélte, hogy Frankfurt am Mainban született, ami kb 1180 km-re van Geresdlaktól. Az út autóval odáig hol kilenc óra, hol tizenöt. 1998-ban vetették meg a házat, ahol ma is élnek. Gisella asszony 2001 óta itt él. Férje eleinte még kamionozott, majd amikor nyugdíjba ment, ő is ide költözött. Mindkét lányuk Németországban él. Tavaly 4-6 hetente jöttek látogatóba, idén több a dolguk, ritkábban érnek rá. Csütörtöktől hétfőig voltak itt, hogy együtt ünnepelhessenek. Mivel náluk csak a születésnapot tartják meg, még nagyobb ünnep, mint nálunk. A többi rokon a kellemetlen időjárás miatt inkább egy másik időpontban jön el, amikor ki lehet ülni az udvarba.

Szívesen kirándulnak akár a Balatonra, akár más szép tájakra. Hobbija az ol-

vasás és a rejtvényfejtés. A főzést férje vállalta, elmondása szerint „hobby szakács”. Legszívesebben marhahúsból készült ételeket esznek, de szeretik a magyar és a német konyha ételeit is.

Mikor a német foci került szóba, kiderült, hogy az Eintracht Frankfurt csapatának szurkolnak. Fiatalkorukban hétfőtől szombatig dolgoztak, nem volt idejük sportolni. Férje néha kézilabdázott, a baráti társasággal az amerikai focit nézték szívesen.

Barna-Mendly Erzsébet

Gisella Mayer wurde am 12. Mai 80 Jahre alt. Mit dem Bürgermeister Dr. Tibor Habjánecz haben wir sie besucht. An der Unterhaltung nahm auch Frau Kati Úzsák als Übersetzerin teil.

Frau Mayer erzählte, dass sie in Frankfurt am Main geboren ist, das ca. 1180 km von Geresdlak entfernt ist. Die Fahrt mit dem Auto dauert 9 bis 15 Stunden. Im Jahre 1998 haben sie das Haus gekauft, wo sie auch noch heute leben. Frau Mayer lebt seit 2001 hier.

Ihr Ehemann war am Anfang LKW-Fahrer. Nachdem er in Rente gegangen ist, zog auch er nach Geresdlak. Die beiden Töchter leben in Deutschland. Im vorigen Jahr sind sie alle vier bis sechs Wochen zu Besuch gekommen. Dieses Jahr hatten sie viel zu tun, sie hatten seltener Zeit. Sie waren von Donnerstag bis Montag da, so konnten sie zusammen feiern. Da bei ihnen nur der Geburtstag gefeiert wird, ist die Feier größer als bei uns. Die anderen Verwandten kommen wegen den schlechten Wetterverhältnisse in einem anderen Zeitpunkt, wenn man sich schon in den Garten raus setzen kann.

Herr und Frau Mayer machen gerne einen Ausflug an

den Plattensee, oder an andere schöne Landschaften. Frau Mayer liest gerne und füllt Kreuzworträtsel aus. Das Kochen hat ihr Mann übernommen. Laut seiner Aussage ist er ein Hobby Koch. Am liebsten essen sie Gerichte aus Rindfleisch, aber sie mögen auch die ungarische und deutsche Küche. Als wir von dem deutschen Fußball gesprochen haben, kam heraus, dass sie der Mannschaft Eintracht Frankfurt zugehört. In ihren Jugendjahren haben sie von Montag bis Samstag gearbeitet, sie hatten keine Zeit Sport zu treiben. Ihr Ehemann hat Handball gespielt, mit dem Freundeskreis haben sie american football geschaut.

Fordította: Székely Ágnes

Nemzetiségek Napjára voltunk hivatalosak

Az elmúlt évhez hasonlóan idén is meghívtak minket a szervezők Pécsre, a Nemzetiségek Napjára. Ennek lényege, hogy a környéken élő nemzetiségek be tudnak mutatkozni. A színpadon ének-és táncgyűttesek szórakoztatták a közönséget. Körülötte sátrakban készültek az ínycsiklandó ételek: sváb gőzgombóc, cigány lecsó, sokac bab, horvát csevapcsicsa. A Janus Pannonius Múzeum Néprajzi Osztálya nemzetiségi kvíz készített, melyet a gyerekek úgy tudtak kitölteni, ha

Fotó: Dunántúli Napló/Lauer László

mindenhol alaposan körülnéztek. Ki lehetett próbálni a kosárfonást és a busóálarc faragását is. A mi sátrunknál mindig sokan voltak, alig tudták kivárni, míg elkészül egy-egy adag a gőzgombócból. Készítettünk képeslapot füstölt tarjával, olajban sültet és tepsiben fonottat is. Közben népszerűsítettük kiállításainkat, hívtuk a vendégeket a Gereszlaki Gőzgombóc Fesztiválra. A nagy szél igyekezett akadályozni minket, de szerencsére eső nélkül megúsztuk ezt a napot.

B-ME

Hírek röviden

- A Geresdlak Dózsa SE túraszakosztálya 37 fővel megalakult. Az első kirándulás a Pilis túra, Visegrád, Nagymaros és Zebegegy érintésével. Következő utunk Szigliget felé vezet majd, amelyre június végén kerül sor. Várjuk a túrázni, kirándulni vágyókat!
- Kórustalálkozó volt április 27-én a geresdi templomban. Fellépett a Palotabozsoki Nemzetiségi Kórus, a Püspöklaki Templomi Kórus és a Pacsirta kórus. Különleges élmény volt hallani a palotabozsoki énekesek érett hangját, a püspöklakiak lágy énekét és a Pacsirta kórus fiatalos előadását. Zárásként a három kórus együtt állt fel az oltár köré és énekelt el egy jól ismert német Mária-éneket. Csodálatos volt hallgatni.

Júniusi miserend

Június 2., vasárnap	8.00 Geresd
Június 8., szombat	16.30 Geresd
Június 9., Pünkösdvásárnap	8.00 Lak
Június 16., vasárnap	11.00 Lak
Június 23., Úrnapja	8.00 Lak
Június 30., vasárnap	8.00 Lak

Az önkormányzat pályázati úton 15 darab formatervezett szemetest nyert és helyezett ki a faluban

Elérhetőség, telefonszámok

Polgármesteri Hivatal

7733 Geresdlak, Hunyadi utca 22.

Telefon: 69/349-101

E-mail: geresdlak.onkormanyzat@gmail.com

Polgármester:

Dr. Habjánecz Tibor

Telefon: 30/394-4595

E-mail: geresdlak.onkormanyzat@gmail.com

Jegyző:

Dr. Csernyánszky Gábor

Telefon: 69/349-101

E-mail: jegyzo@erzsebetikoh.hu

Jegyzői referens:

Dr. Matei Adriána jegyzői referens

Telefon: 30/820-31-40

E-mail: jegyzoiref@erzsebetikoh.hu

Gereszlaki Német Önkormányzat

7733 Geresdlak, Hunyadi utca 22.

E-mail: glaknemet@gmail.com

Elnök: Schulteisz Balázs

Napraforgó Német Nemzetiségi Óvoda és Konyha

7733 Geresdlak, Óvoda utca 4.

Telefon: 69/349-318

E-mail: glakovi@gmail.com

Óvodavezető: Cseke Zoltánné

Kodolányi János Német Nemzetiségi Általános Iskola és AMI Gereszlaki Német Nemzetiségi Tagiskolája

7733 Geresdlak, Hunyadi utca 15.

Telefon: 69/349-109

E-mail: geresdlak.iskola@gmail.com

Igazgató: Schulteisz Balázs

Közösségi Ház

7733 Geresdlak, Óvoda utca 2.

Telefon: 69/349-319

E-mail: glakkonyha@gmail.com

Vezető: Szöllősiné Pónya Olívia

Községi Könyvtár:

7733 Geresdlak, Hunyadi utca 13.

Telefon: 69/349-101, 30/95-79-647

E-mail: glakkonyvtar@gmail.com

Könyvtárvezető: Barna-Mendly Erzsébet

Orvosi rendelő

7733 Geresdlak, Mohácsi utca 16.

Háziorvos: Fekete Tiborné Dr. Rajnai Gabriella

Telefon: 69/349-104; 30/351-7895

E-mail: dr.rajnaig@gmail.com

Orvosi ügyelet (Mohács): 69/511-158

Gyógyszertár

7733 Geresdlak, Hunyadi utca 60.

Toldiné Szalai Ildikó gyógyszerész

Telefon (Himesháza): 69/347-105

Védőnői Tanácsadás

7733 Geresdlak, Hunyadi utca 15.

Védőnő: Baloghné Varga Krisztina

Telefon: 20/916-9053

E-mail: geresdlak.vedono@citromail.hu

Család- és Gyermekjóléti Központ, Pécsvárad

Ügyfélfogadás Geresdlakon a Községházán

szerdánként de. 10-11 óráig

Családsegítők elérhetőségei:

telefon: 72/465-360; 30/599-6040

E-mail: css.pv13@gmail.com

Állatorvos

Dr. Rill Zoltán

7733 Geresdlak, Orgona utca 8.

Tel: 69/349-686; 30/235-2686

E-mail: rillzoltan@freemail.hu

Rendőrség:

Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság

Telefon: 72/504-400,

Rendőrrjárőr: 06-30-226-8918

Körzeti megbízott Ömböli Ákos

Telefon: 06-70-616-1447

Katasztrófavédelem (tűzoltóság is):

112 vagy 105

Mentők: 104

Születésnapost köszöntöttünk

Hengl Józsefné, Náni néni május másodikán töltötte be a nyolcvanötödik életévét. Polgármester úr, Dr. Habjánecz Tibor virággal és a Gereszlakról szóló könyvvel köszöntötte ebből az alkalomból. Ahol ma él, abban a házban született a férje, ő kicsivel odébb, a 22-ben. Fital korában sokat jártak moziba, ami a mai geresdi kutúrházban, a kocsmá mellett működött. Az esküvőjük 1958-ban volt, előtte szoknyás sváb ruhában járt, a menyasszonyi ruhája már az új módi szerint készült el. Fia Szúrben él, lánya Pécsen. Három unokája közül kettő Németországba költözött, egyiknél nemrég született meg az első dédunoka.

Lánykorában Pécsen szolgált több helyen is: Lang Andornál, akinek a Hal téren volt szabóműhelye és ruházati boltja, Kis péknél a Szilágyi Dezső utcában, valamint Glück Jánosnál, a Nádor főpincérénel. A Lovászhetényi Állami Gazdaságnál vállalt inkább munkát később, mert ott több volt a fizetése. Innen Komlóra került az építőiparba, kőműve-

sek mellé. Mikor a gyerekei megszülettek, édesanyja felügyelt rájuk, míg ő a mama nevében a TSZ-ben dolgozott. Utolsó munkahelye a geresdi varroda volt. Itt az indulástól – 1972 – 17 évet töltött nyugdíjba vonulásáig.

Férje a TSZ-ben magtáros volt.

Náni néni délutánoként jó időben sétálgat a szomszédokkal. Elolvassa az őt érdeklő híreket a Dunántúli Naplóban, a TV nem nagyon köti le.

A finom süteményeket lánya készítette, amikkel miniket megkínált. Az egyiknek a receptjét megtaláltam az

interneten, azt osztom meg most:

Hozzávalók a tésztához:

- 25 dkg margarin (puha)
- 60 dkg finomliszt
- 2 db tojássárgája
- 2 dl tejföl
- 20 dkg porcukor
- 1 csomag sütőpor

a töltelékhez:

- 3 ek kakaópor
- 5 dkg margarin
- 2 dl víz
- 0,5 dl rum
- 20 dkg durvára vágott dió
- 20 dkg meggybefőtt
- 6 ek sárgabaracklekvár
- 10 dkg tortabevonó

Elkészítés:

1. A tészta alapanyagait összedolgozzuk, tepszi hátán 3 lapot sütünk belőle. Kihűtjük.

2. A töltelékhez a cukrot a kakaóval és 2 dl vízzel felfőzzük, belekeverjük a margarint, majd az egyik kisült lapot összetörjük, és ezt is belekeverjük.

3. Hozzáadjuk a rumba áztatott mazsolát, majd a meggybefőttet és a diót. Kész a töltelék. (Aki rumsabban szereti, még önthet hozzá egy keveset.)

4. A tészta lap egyik oldalát megkenjük a lekvárral, ráhalmozzuk a tölteléket, és egyenletesen elsimitjük.

5. A felső lap alját is bekenjük a lekvárral, és rárakjuk a krémre, kicsit lenyomkodjuk, végül bevonjuk csokoládémázzal.

6. A süteményt érdemes 1 nappal a tálalás előtt elkészíteni, hogy picit puhuljon a tészta.

- sütési hőfok: 180°C
- sütési mód: hőlégkeveréses
- tepszi mérete: 38x30x4 cm

Barna-Mendly Erzsébet

A falu legidősebb emberét köszöntöttük

Igaz, hogy nem kerek évforduló, de a 97 év nagyon szép kor. Húsvét vasárnap töltötte be ezt Lantos János bácsi, akit meglátogattunk ebből az alkalomból. Polgármester úr, Dr. Habjánecz Tibor virággal köszöntötte fel. János bácsi elmondása szerint legnagyobb problémája az, hogy nincs kihez szólni egész nap. Hiába megy ki az utcára sétálni, alig-alig találkozik valakivel. A fiatalokat már nem ismeri, ők egyébként is mindig sietnek

valahová. Az első betelepülők közül már csak öt család maradt Geresden. Így boldogan beszélgetett velünk. Nem akar úgy járni, mint egy ismerőse, aki elfelejtett beszélni szinte az egyedül töltött évek alatt.

Tavaly még maga művelte meg a szőlőjét. Idén nem is jár fel, már nem bírja a munkát. Megegyezett polgármester úrral, hogy a 100. születésnapján nagy bulit csapnak.

Barna-Mendly Erzsébet

Gereszlaki Hírmondó

Gereszlak Község Önkormányzatának kiadványa

Polgármesteri Hivatal 7733 Gereszlak, Hunyadi utca 22. Telefon: 69/349-101 E-mail: gereszlak.onkormanyzat@gmail.com

Felelős szerkesztő: Dr. Habjánecz Tibor. Nyomdai munkák: Milpress Kft. 2400 Dunaújváros, Vasmű út 51. 1/4. Felelős vezető: Molnár Boglárka. ISSN 2559-9003